

Силабус курсу

«Суспільно-просторові системи сфери послуг»

Освітній ступінь: магістр

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування

Спеціальність: 242 Туризм і рекреація

Освітньо-професійна програма: «Туризм і рекреація»

Кількість кредитів: 4

Рік підготовки: 1-й, II семестр

Компонент освітньої програми:
вибірковий

Мова викладання: українська

Керівник курсу

проф. кафедри туризму, д.е.н. Папп Василь Васильович

Контактна інформація – vasyl.papp@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна "Суспільно-просторові системи сфери послуг" спрямована на формування ерудованої, різнобічно розвинутої особистості, здатної використовувати весь спектр набутих компетентностей для досягнення успіху в конкурентному середовищі. Набуті в процесі вивчення дисципліни компетентності підвищують конкурентоспроможність молодих фахівців на ринку праці.

Програма навчальної дисципліни "Суспільно-просторові системи сфери послуг" відображає комплексний підхід формування теоретичних знань та практичних навичок щодо аналізу, планування, управління і вдосконалення суспільно-просторових систем сфери послуг.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання:**

- ознайомити студентів із фундаментальними теоретичними основами суспільно-просторової системи сфери послуг;
- дослідити закономірності та принципи організації сфери послуг у різних просторових масштабах;
- аналізувати територіальні системи послуг, їх структурні особливості та функціональні зв'язки;
- ознайомити з методами дослідження територіальної організації послуг та соціальної політики у цій сфері;
- розвинути навички планування, управління та прогнозування розвитку сфери послуг з урахуванням специфіки міських і сільських територій;
- ознайомити із сучасними тенденціями розвитку світового ринку послуг.

Програмні результати навчання:

Знати:

- основні теоретичні положення щодо суспільно-просторових систем сфери послуг;
- поняття, види, функції та структуру послуг як наукової категорії;
- закономірності, принципи та чинники, що впливають на організацію територіальних систем сфери послуг;

- особливості територіальної організації соціально-культурних і соціально-побутових послуг;
- основи соціальної політики як чинника розвитку сфери послуг;
- методологію дослідження та аналізу просторових систем сфери послуг;
- світові тенденції розвитку ринку послуг.

Вміги:

- аналізувати суспільно-просторові системи послуг у межах різних територіальних рівнів;
- використовувати методи дослідження територіальної організації сфери послуг;
- планувати розвиток сфери послуг з урахуванням соціально-економічних і просторових потреб;
- застосовувати знання для управління територіальним розвитком сфери послуг;
- розробляти стратегії розвитку соціально-культурних і соціально-побутових послуг у містах та сільських районах;
- аналізувати та прогнозувати тенденції розвитку світового ринку послуг.

Предметом курсу виступає суспільно-просторова організація сфери послуг, яка охоплює взаємозв'язок між територіальною структурою надання послуг, соціально-економічними потребами населення та чинниками впливу на розвиток цієї системи.

Навчальний контент

Змістовний модуль 1.

Теоретико-методичні основи суспільно-просторової системи послуг

Тема 1. Теоретичні основи суспільно-просторової системи послуг

Базові поняття суспільно-просторової системи послуг. Теоретичні основи формування суспільно-просторових систем послуг. Чинники впливу на суспільно-просторову систему послуг. Проблемні аспекти розвитку суспільно-просторової системи послуг.

Тема 2. Послуга – наукова категорія суспільно-просторової системи послуг

Сутність та визначення послуги як наукової категорії. Типологія та класифікація послуг. Просторові аспекти надання послуг. Функції послуг у суспільно-просторових системах. Моделі та підходи до організації системи послуг. Чинники впливу на розвиток та розподіл послуг.

Тема 3. Закономірності, принципи та чинники у суспільно-просторовій системі сфери послуг

Основні закономірності розвитку суспільно-просторової системи послуг. Принципи організації суспільно-просторової системи послуг. Чинники, що впливають на розподіл та розвиток послуг. Закономірності взаємозв'язку між типами послуг та просторовим розташуванням.

Тема 4. Територіальні системи сфери послуг

Поняття та класифікація територіальних систем послуг. Структура та елементи територіальних систем послуг. Типи територіальних систем послуг залежно від рівня урбанізації. Моделі територіального розміщення послуг. Принципи організації територіальних систем послуг. Чинники, що впливають на розвиток територіальних систем послуг. Сучасні тенденції розвитку територіальних систем послуг.

Тема 5. Методи дослідження територіальної організації послуг

Картографічні методи дослідження. Статистичні методи. Методи просторового

моделювання. Соціологічні методи. Методи дистанційного зондування. Методи економічного аналізу.

Змістовний модуль 2

Види послуг та їх суспільно-просторова організація

Тема 6. Соціальна політика як основа розвитку сфери послуг

Поняття та значення соціальної політики у сфері послуг. Основні напрямки соціальної політики у сфері послуг. Соціальні стандарти та нормативи у сфері послуг. Державне регулювання та підтримка сфери послуг. Роль місцевого самоврядування у розвитку сфери послуг.

Тема 7. Планування та управління територіальним розвитком сфери послуг

Поняття та значення прогнозування у сфері послуг. Планування територіального розвитку сфери послуг. Інструменти та методи управління розвитком сфери послуг. Роль державного та місцевого управління у розвитку сфери послуг. Фінансове забезпечення територіального розвитку сфери послуг. Моніторинг та оцінка ефективності розвитку сфери послуг.

Тема 8. Особливості розвитку соціально-культурних послуг

Поняття та значення соціально-культурних послуг у суспільному розвитку. Основні види соціально-культурних послуг. Особливості попиту на соціально-культурні послуги. Джерела фінансування та підтримка соціально-культурних послуг. Сучасні тенденції у сфері соціально-культурних послуг.

Тема 9. Особливості розвитку соціально-побутового обслуговування

Поняття та значення соціально-побутового обслуговування у забезпеченні життєдіяльності населення. Основні види соціально-побутових послуг. Особливості попиту на соціально-побутові послуги. Моделі організації соціально-побутового обслуговування. Фінансування та підтримка соціально-побутового обслуговування. Сучасні тенденції розвитку соціально-побутового обслуговування.

Тема 10. Система надання послуг в містах і сільських населених пунктах

Особливості надання послуг у міських і сільських населених пунктах. Структура системи надання послуг у містах. Особливості системи надання послуг у сільській місцевості. Проблеми надання послуг у сільській місцевості. Моделі інтеграції послуг для міських і сільських населених пунктів. Роль державного та місцевого управління у розвитку послуг.

Тема 11. Світовий ринок послуг

Поняття та структура світового ринку послуг. Основні учасники світового ринку послуг. Типи міжнародних послуг. Чинники, що впливають на розвиток світового ринку послуг. Сучасні тенденції розвитку світового ринку послуг. Міжнародні організації та регулювання у сфері послуг.

Формування програмних компетентностей

Загальні компетентності (ЗК)
ЗК 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу
ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 07. Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК 08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)
СК 3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.
СК 5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

СК 9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

СК 12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

Програмні результати навчання

ПРН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПРН 6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів

ПРН 9. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН 11. Володіти державною та іноземною (іноземними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПРН 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПРН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Літературні джерела

Основна література

1. Білецький М.І. Соціальна географія: *навч. посібник* / М.І.Білецький, І.В.Ванда, Л.І.Котик. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2014. 468 с.
2. Географія світового господарства з основами економіки: *навч. посібник* / за ред. Олійника Я. Б., Смирнова І. Г. Київ: Знання, 2011. 637 с.
3. Дудник І.М. Територіальна організація послуг: *курс лекцій*. Полтава: ПІБ МНТУ, 2002. 100 с.
4. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг: *зб. наук. пр.* Вип. 2 (20) / О.І. Черевко (відп.ред.). Харків: ХДУХТ, 2019. 352 с.
5. Заблоцька Р.О. Світовий ринок послуг: *підручник*. К. Знання України, 2004. 280 с.
6. Любіцева О.О. Ринок послуг: тенденції реструктуризації. Світове господарство в умовах глобалізації: *монографія*. К.: ВПЦ «Київський університет», 2004. С.70-77.
7. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: *підручник*. К.: Знання, 2008. 661 с.
8. Немець Л.М., Мезенцев К.В. Соціальна географія: *навч. посібник*. К.: Видавництво «Фенікс», 2019. 304 с.
9. Світовий ринок товарів та послуг: *підручник* / А.А. Мазаракі, Є.М. Воронова, І.В. Чаус та ін. Ч.2. 2006. 318 с.
10. Шканова О.М. Маркетинг послуг: *навчальний посібник*. Київ: Кондор, 2008. 304 с.

Додаткова література

1. Божук Т. Надання рекреаційних послуг і охорона довкілля (на прикладі регіонального ландшафтного парку "Знесіння", Львів). *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2016. Вип. 775/776. С. 134-137.
2. Данилюк Т. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку послуг України. *Economic journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*, 2015. Т. 3. №. 3. С. 19–23.
3. Дудник І.М. Територіальна система туристичних послуг як об'єкт суспільної географії. Освітньо-професійна підготовка фахівців з туризму: *зб. наук. праць* / за ред. Г.В. Балабанова. Київ: НАУ, 2016. С. 40-53.
4. Дудник І.М. Особливості геопросторової організації послуг роздрібної торгівлі в сільській місцевості. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Геологія, географія*. 2017. С. 75-79.

5. Іванова Л.О. Маркетинг послуг: *підручник*. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2018. 508 с.
6. Мальська М. Просторово-функціональна сегментація ринку послуг. *Економіка. Управління. Інновації*. Серія: Економічні науки. 2016. №1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2016_1_14.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
2. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму України. Режим доступу: www.tourism.gov.ua.
3. Туристичний портал. Режим доступу: <http://www.tour.com.ua>.
4. World Economic Forum. Режим доступу: www.weforum.org.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Оцінювання

Види оцінювання	% від підсумкової оцінки
Модуль 1 (теми 1-5) усне опитування, тести, завдання	50
Модуль 2 (теми 6-11) усне опитування, тести, завдання	50
Підсумковий контроль (теми 1-11) – тести, завдання (складається здобувачем у разі отримання оцінки FX)	100

Оцінка на заліку за національною шкалою та оцінка за шкалою ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала здобувача таким чином:

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C	задовільно	
64 - 74	D		
60 - 63	E	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
35 - 59	FX		
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни